

นโยบายที่ 7 : พัฒนาระบบการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิตให้เป็นรูปธรรม

1) การวิเคราะห์สถานการณ์ในพื้นที่ ในการขับเคลื่อนการดำเนินการพัฒนาระบบการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิตให้เป็นรูปธรรม

หน่วยงานทางการศึกษาทุกสังกัดในจังหวัด ได้ดำเนินการขับเคลื่อนงานแนะแนวให้กับนักเรียนเป็นรูปธรรมในหลายมิติตามบริบทของเขตพื้นที่ เนื่องจากในระดับประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่ไม่มีครูแนะแนวและครูที่จบการศึกษาด้านจิตวิทยา จึงได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลครูแนะแนวครูและบุคลากรทางการศึกษาที่จบการศึกษาด้านจิตวิทยา เพื่อนำมาเป็นข้อมูลสำคัญในการจัดทำนโยบายและทิศทางการยกระดับการขับเคลื่อนงานแนะแนว และงานสุขภาพจิตในโรงเรียนแบบบูรณาการ ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับมัธยมศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นพบแนวทางการเรียน และเป้าหมายชีวิตที่ตนเองชอบสามารถปรับเปลี่ยนได้ตลอดระยะเวลาการเรียน โดยมีการจัดตั้งศูนย์แนะแนวประจำจังหวัดและประจำเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษารัฐจังหวัดฉะเชิงเทรา ทั้ง 11 แห่ง มีศูนย์ให้คำปรึกษาและแนะแนว (Advice Center) อย่างน้อย 1 แห่ง ที่มีความพร้อมในการให้บริการผู้เรียน และประชาชน ซึ่งครูและบุคลากรในสังกัดทำหน้าที่แนะแนวและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนและประชาชน และได้กำหนดภารกิจหลักของศูนย์แนะแนวฯ เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนงานแนะแนวที่ครอบคลุมด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศและสถานการณ์ที่เป็นปัจจุบัน ซึ่งจะเกิดประโยชน์ต่อการแนะแนวนักเรียนในพื้นที่อย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม จัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ พัฒนาศักยภาพครูแนะแนวแกนนำ “แนะเด็กไทยให้พบแนว” หลักสูตร “เต็มใจตนและคนข้างเคียง” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างศักยภาพครูแนะแนวในโรงเรียน ให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักคิด และวิธีการแนะแนวที่ถูกต้อง สามารถพัฒนาระบบแนะแนวในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ผลการดำเนินงานการขับเคลื่อนนโยบายฯ ที่ 2.3

2.1) การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ให้มีทักษะที่เหมาะสมและจำเป็นต่อการดำรงชีวิต ตอบสนองต่อความสนใจและความต้องการของผู้เรียน

สถานศึกษา มีการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา โดยนำข้อมูลจากระบบสำรวจแวความสามารถพิเศษมาเป็นข้อมูล หนึ่งใน การพิจารณา และเมื่อโรงเรียนได้ทราบถึงความถนัดของผู้เรียนส่วนใหญ่สถานศึกษามีการปรับปรุงหลักสูตร ตามแนวทางดังนี้ 1. เปิดวิชาเพิ่มเติม 2. จัดกิจกรรมชุมนุมตามความถนัดของผู้เรียน 3. จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่สอดคล้องกับการพัฒนาความถนัดของผู้เรียน 4. ปรับปรุงคำอธิบายรายวิชาเพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน 5. ปรับปรุงเนื้อหาการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความถนัดของผู้เรียน 6. มีการประเมินผลการเรียนของผู้เรียนที่หลากหลาย

ผลการดำเนินการพัฒนาระบบการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิตให้เป็นรูปธรรมที่เกิดขึ้นกับสถานศึกษาในสังกัด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 เน้นการสร้างพื้นฐานการปรับตัวทางด้านส่วนตัวและสังคม จุดเริ่มต้นของการศึกษา รวมทั้งการแนะนำอาชีพ (Career Orientation) ทำให้นักเรียนได้รู้จักอาชีพที่หลากหลาย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 เน้นการจัดกิจกรรมแนะแนวที่มุ่งส่งเสริมด้านส่วนตัวและสังคม เพื่อให้มีภูมิคุ้มกันในด้านต่างๆ พัฒนาความสามารถด้านการเรียน และเรียนรู้อาชีพที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

และให้เห็นความสำคัญของอาชีพ (Career Awareness) ทำให้นักเรียนได้ตัดสินใจ คิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เริ่มรู้จักตนเอง กำหนดเป้าหมายการเรียนและอาชีพ เพื่อเป็นพื้นฐานการต่อยอดสู่การเรียน การเสริมทักษะอาชีพในระดับมัธยมศึกษาต่อไป ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 เน้นการจัดกิจกรรมแนะแนวที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้สำรวจความถนัด ความสนใจ ได้รู้จักและค้นพบตนเอง (Career Exploration) ผ่านการเรียน การสอนและกิจกรรมที่หลากหลาย ส่งเสริม สนับสนุนให้ทุกโรงเรียนในสังกัด ดำเนินการพัฒนา และปรับปรุง หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน นิเทศ ติดตามการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งการจัดทำคู่มือการเสริมสร้าง พหุปัญญาของผู้เรียน เพื่อให้ครูผู้สอนนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีทักษะที่เหมาะสม และจำเป็นต่อการดำรงชีวิต ในส่วนของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดฉะเชิงเทรา มีการจัดโครงการ พัฒนาหลักสูตร “การเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง” สู่การยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน ซึ่งระยะแรกเป็นการ พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรด้านอาชีพ เพื่อให้เหมาะสมและตอบสนองความสนใจและความต้องการ ของผู้เรียนในพื้นที่ที่มีการพัฒนาการแนะแนวในเรื่องของการเข้าถึงกลุ่มผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 3 และระดับมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 6 มีการให้รุ่นพี่เป็น Coaching เป็นผู้นำในการออกแนะแนวตามสถานศึกษา ต่าง ๆ ฝึกทักษะการเป็นผู้นำ การพูดแนะแนวทางการศึกษา ประสบการณ์ที่ได้มาศึกษาในอาชีพที่ตนเองถนัด และมีความสนใจตามความสมัครใจของผู้เรียน

2.2) การจัดให้มีระบบแนะแนวผู้เรียน (Coaching) ตั้งแต่ระดับปฐมวัย ประถมศึกษา และ มัธยมศึกษา

สถานศึกษามีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานแนะแนวของโรงเรียนตั้งแต่ระดับปฐมวัย ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีการจัดอบรมให้ความรู้ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวรวมถึงการจัดระบบการ คัดกรองผู้เรียนนอกจากนี้ครูประจำชั้นต้องคัดกรองผู้เรียนในแต่ละปี และรายงานให้กับทางโรงเรียนรายภาค เรียนเพื่อนำข้อมูลนักเรียนในกลุ่มเสี่ยงมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้นักเรียนกลุ่มปกติตามความถนัด มีศูนย์ แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษาและศูนย์แนะแนวประจำจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยได้ดำเนินการให้มีการจัดตั้ง โครงสร้างและคณะทำงานของศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษาและขับเคลื่อนงานตามแผนงานโครงการ ปฏิบัติการปฏิบัติงานและดำเนินงานแนะแนวที่ครอบคลุม 3 ขอบข่าย การแนะแนวด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านส่วนตัวและสังคม ส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักและค้นพบตัวเองตัดสินใจและวางแผนการศึกษาต่อ หรือการประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม เตรียมความพร้อมเข้าสู่โลกอาชีพให้สอดคล้องกับบริบทในพื้นที่ ในรูปแบบวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) และวิถีชีวิตถัดไป (Next Normal) มีการพัฒนาความเข้มแข็ง งานแนะแนวและเป็นแกนนำในการขับเคลื่อนงานแนะแนวในพื้นที่รวมทั้งมีส่วนในการพัฒนาครูแนะแนว และครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวให้สามารถจัดกิจกรรมแนะแนวและขับเคลื่อนงานแนะแนวอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการประชาสัมพันธ์ผลงานของสถานศึกษา การสื่อสารกับผู้ปกครองเป็น Coaching เพื่อปลูกฝังการเรียน ต่อสายอาชีพให้กับนักเรียนที่เป็นลูกหลานตั้งแต่ระดับปฐมวัย ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา เพื่อให้เขาสนใจ ในการศึกษาต่อสายอาชีพมากขึ้น และทราบถึงประโยชน์และคุณค่าของการศึกษาต่อในสายอาชีพที่จะสร้าง รายได้ให้กับผู้เรียน มีอาชีพที่สามารถทำได้ทั้งอาชีพส่วนตัว อาชีพอิสระ และอาชีพต่างๆ ได้หลากหลาย ทั้งในหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

2.3) การส่งเสริมนวัตกรรมการเรียนรู้แบบ STEM Education ที่มุ่งเน้นทักษะการปฏิบัติจริง (Active Learning) และความสามารถด้าน Soft Skill

สถานศึกษาได้จัดทำโครงการ จัดทำโครงการเตรียมความพร้อมจำนวน 2 โครงการ เตรียมความพร้อมการประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐาน (PISA 2025) โครงการพัฒนาทางวิชาการสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นนวัตกรรมการเรียนรู้แบบ STEM Education (วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์) โดยการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ STEM Education และการพัฒนาการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการปฏิบัติจริง พร้อมทั้งเสริมความสามารถด้าน Soft Skill ควบคู่กับการพัฒนา เช่น Active Learning กิจกรรมจิตศึกษา Brain Gym หรือ กิจกรรมบริหารสมองของโรงเรียนวัดอ่าวช้างไล่ เป็นการออกแบบการเคลื่อนไหวสลับข้างอื่นๆ เพื่อบริหารการทำงานของสมองซีกซ้ายและขวา ดำเนินการจัดอบรมการจัดการเรียนการสอน STEM (STEM Education) เพื่อให้ความรู้และพัฒนาครูผู้สอนให้มีการจัดการเรียนการสอน STEM Education อย่างถูกต้อง ดำเนินการจัดทำคู่มือ Active Learning รวมทั้งได้ดำเนินการจัดอบรมการใช้คู่มือ และการจัดการเรียนการสอน Active Learning ให้กับครูผู้สอน เพื่อให้สามารถนำคู่มือไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน Active Learning นิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ส่งเสริมความสามารถด้าน Soft Skill โดยมีโรงเรียนในสังกัดที่มีการจัดการเรียนการสอนความสามารถด้าน Soft Skill เช่น โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ ได้รับรางวัล ชมรม TO BE NUMBER ONE BRR โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ ผ่านการรักษามาตรฐานพร้อมเป็นต้นแบบระดับเพชรปีที่ 2 ระดับภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี 2567 ได้มีการจัดการเรียนการสอน ดนตรี จนได้รับรางวัลได้รับรางวัลถ้วยพระราชทาน สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีในการประกวดรายการ Korat Band of Thailand 2024 (KBOT2024) ณ ลานอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี ถนนราชดำเนิน จังหวัดนครราชสีมา และรางวัลระดับต่างๆ อีกมากมาย มีการประชาสัมพันธ์ในเรื่องของผลงานผู้เรียนที่ไปแข่งขันทักษะอาชีพและได้รับรางวัลต่าง ๆ มากมายให้กับสื่อมวลชน ผู้ปกครอง และชุมชนได้ทราบ

2.4) การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตของผู้เรียน

หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษา ได้มีการประสานความร่วมมือกับศูนย์บริการคนพิการทางจิตชมรมบ้านสวนสายใย - ก้อนแก้ว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประสานความร่วมมือด้านการพัฒนากำลังคนในชุมชน ให้มีความรู้ ความเข้าใจทักษะชีวิต มีการขยายผลการอบรมหลักสูตร “เต็มใจให้ตน และคนข้างเคียง” ให้กับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อพัฒนาครูแกนนำแนะแนวให้มีความรู้และทักษะในการดูแลสุขภาพจิตให้ตนเองและผู้เรียน เพื่อการเฝ้าระวังป้องกันการป่วยทางจิต และได้พิจารณาคัดเลือกให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 เป็นองค์กรต้นแบบในการเรียนรู้การดูแลสุขภาพทางใจ นอกจากนี้ ยังได้ดำเนินการประสานความร่วมมือกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดระยอง สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดระยอง ศูนย์สุขภาพจิตที่ 6 บ้านพักเด็กและครอบครัว โรงพยาบาลประจำจังหวัดและประจำอำเภอ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และโรงพยาบาล ทั้ง 7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอพนมสารคาม อำเภอสนามชัยเขต อำเภอแปลงยาว

อำเภอบางคล้า อำเภอลองเขื่อน อำเภอราชสาส์น และอำเภอท่าตะเกียบ ในการแก้ไขปัญหาและส่งเสริมสุขภาพจิตของนักเรียนในสังกัดและได้ดำเนินการให้ทุกโรงเรียนเข้าสู่ระบบ SCHOOL HEALTH HERO (Health And Educational Reintegrating Operation) ซึ่งเป็นระบบสุขภาพจิตโรงเรียน วิถีใหม่ เพื่อเฝ้าระวัง เรียนรู้ และรับคำปรึกษาเพื่อดูแลนักเรียนที่เสี่ยงต่อปัญหาพฤติกรรม อารมณ์และทักษะสังคม ในการส่งต่อการแก้ไขปัญหาทางสุขภาพจิตของนักเรียนได้อย่างทันที่

3) ปัญหาอุปสรรค

- ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียน
 - ขาดบุคลากรเฉพาะทาง
 - ความล่าช้าในการติดต่อสื่อสารกับหน่วยของรัฐ
 - ขาดอุปกรณ์ เครื่องมือ วัสดุ ครุภัณฑ์ ไม่ทันสมัยและมีจำนวนไม่เพียงพอ ต่อการใช้งาน
- เพื่อฝึกนักเรียน นักศึกษาตัวแทนของสถานศึกษา ที่เข้าร่วมการแข่งขันทักษะวิชาชีพ และทักษะพื้นฐาน
- บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนแบบ STEM Education อีกทั้งมีการเปลี่ยนแปลงบุคลากร ทำให้ขาดความต่อเนื่องในกระบวนการจัดการเรียนการสอนของบางสาขาวิชา
 - โรคซึมเศร้าในกลุ่มนักเรียน นักศึกษา
 - ปัญหาการติดน้ำกระท่อม กัญชา
 - ปัญหาการสูบบุหรี่ในสถานศึกษา

4) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในภาพรวม

- สร้างความเข้าใจเรื่องการแก้ไขปัญหสุขภาพจิตแบบบูรณาการ
 - กระทรวงศึกษาธิการ ควรมีนโยบายที่ชัดเจน และสามารถจับต้องได้
 - ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้กับบุคคลภายนอกได้รับรับข้อมูล นอกเหนือจากที่ทางโรงเรียน
- แนะนำ ให้มากขึ้น
- หน่วยงานรัฐควรให้ความเสมอภาคกับหน่วยงานเอกชน เพราะเป้าหมายคือ เด็ก และเยาวชนที่เป็นอนาคตของชาติเหมือนกัน
 - ควรมีบุคลากรที่ดูแลทางด้านสุขภาพจิตโดยตรงที่โรงเรียน เนื่องจากในปัจจุบันปัญหาเรื่องสุขภาพของนักเรียนค่อนข้างมากขึ้น

5) รูปแบบ แนวทาง หรือนวัตกรรมที่เป็นแบบอย่างที่ดี (ถ้ามี)

- รูปแบบกระบวนการสอบแบบ SLMPPLY ประเภทการจัดการเรียนรู้ของ นางพัฒนารัตน์ สมพร ครูโรงเรียนโรงเรียนวัดอ่าวช้างไล่ ที่นำไปใช้ในการปฏิบัติจริง เผยแพร่ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
- โครงการเยี่ยมบ้านผู้ปกครอง 100% (Visit Home) เพื่อเป็นการพูดคุยและสอบถามพบปะผู้ปกครองในการแนะนำแนวทางการศึกษาของนักเรียน และเป็นการทำความเข้าใจกับผู้ปกครองถึงพื้นฐานของตัวนักเรียนเองด้วย ว่าควรเรียนต่อสายไหน ตามสิ่งที่นักเรียนสนใจหรือทำได้ดี

- มีการส่งเสริม สนับสนุนผู้เรียนให้แข่งขันทักษะ การประกวดนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ จนได้รับรางวัลการแข่งขันทักษะ และรางวัลการประกวดต่าง ๆ มากมาย เป็นการสร้างภาพลักษณ์ สร้างชื่อเสียงให้แก่สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

- ให้ความร่วมมือกับชุมชนในการเข้าไปสอนทักษะงานฝีมือ งานอาชีพ ทักษะการประกอบ อาชีพอิสระ อาชีพส่วนตัวให้ผู้เรียนที่สนใจในท้องถิ่นและชุมชนต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องโดยการออกศูนย์ Fix it Center และงานแนะแนวก็ได้ออกบูธตามโรงเรียนมัธยมต่าง ๆ โดยนำแผนกอาหารและโภชนาการ แผนก ศิลปกรรม แผนกบริหารธุรกิจ แผนกคหกรรม แผนกแฟชั่นและสิ่งทอ นำผลงานไปจัดแสดงและแจกสูตรขนม แจกขนมให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาร่วมกิจกรรมมากมาย การออกบูธงานวันเด็กแห่งชาติของงานแนะแนวฯ เพื่อให้เป็นการปลูกฝังความเป็นอาชีวะ แก่เด็ก ๆ ตั้งแต่ระดับอนุบาล ระดับประถมศึกษาเห็นว่ามีสถานศึกษา ที่สอนในสายอาชีพอยู่ในชุมชน เป็นต้น